

РЕАБІЛІТАЦІЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЇ

ПОСТУПОВЕ збільшення репертуару бібліотечної періодики свідчить про її велике значення для підвищення фахового рівня бібліотекарів. Для них бібліотеками, вищими навчальними закладами, громадськими організаціями випускаються журнали, збірники наукових праць, бюлетені тощо, які багатоаспектно розкривають шляхи розвитку бібліотечної справи в Україні.

Разом із тим, спілкування з користувачами і бібліотекарями, опитування засвідчують, що бракує конче потрібної інформації з соціальних питань, зокрема соціального захисту інвалідів. Найявна ж є роз-

порошеною по різних джерелах, не конкретизованою і здебільшого мало доступною для людей з обмеженими можливостями та соціально незахищених. Це, а також дефіцит у бібліотеках нових книг, періодичних видань вказаної проблематики, відсутність спеціальних радіо- і телепередач, а в деяких випадках – і радіоприймачів, є причиною позбавлення неповносправних і соціально незахищених людей, яких в області проживає 64 тис., права на отримання інформації, їхньої ізоляції від соціально-культурного життя суспільства. Тому з метою підвищення поінформованості та освіченості таких людей, подолання їхньої інформаційної замкнутості, сприяння реабілітації та інтеграції в громадянське суспільство з 2003 року Рівненська державна обласна бібліотека (РДОБ) спільно з обласним об'єднанням Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України» готує інформаційний бюлетень «Інва.net». Виходить він за кошти спонсорів та часткової фінансової підтримки Фонду соціального захисту інвалідів в Рівненській області накладом 600-700 прим. Практично, це перше видання бібліотечної періодики в Україні, розраховане в основному на певну категорію користувачів.

Спонсором для реалізації цього проекту виступило у 2002 році Посольство США в Україні в порядку розширення проекту „Leap-plus”. За ці кошти було придбано комп'ютер для пошуку інформації в Інтернеті. Під керівництвом заступника директора з наукової роботи Р. Щербан, яка очолила цей напрям, працівники бібліотеки С. Ступницька, Н. Воляк, Н. Тимошук, М. Басіч, А. Литвинюк, І. Давидчук, В. Гупалюк розпочали формування перших випусків видання. В кожному з них була анкета, на яку відгукнулися 352 користувачі. Аналіз відповідей засвідчив, що читачі з вадами здоров'я хотіли би отримувати інформацію

про: медичні заклади, **В. Ярошук, Р. Щербан** що надають допомогу людям з фізичними обмеженнями (8%), нетрадиційні методи оздоровлення (18%), підприємництво інвалідів (19%), можливість здобуття освіти (17%), роботу організацій, котрі опікуються людьми з вадами здоров'я (14%), спорт людей із обмеженими можливостями (13%), новинки літератури (11%). Респонденти підказали актуальні рубрики: „Право, законодавчі документи”, „Повір у себе”, „Панорама подій”, „Мені потрібно...”, „Творчість”, „Знайомство”.

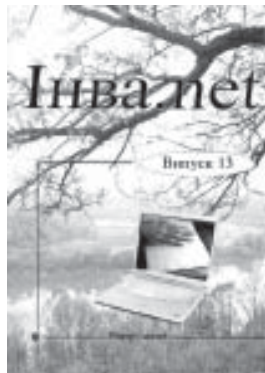
Здебільшого бюлетень створюється за листами читачів, вони ж є авторами багатьох вміщених матеріалів. Навколо видання об'єдналися державні та громадські організації.

Розповсюджується „Інва.net” бібліотечними працівниками, соціальними службами, волонтерами у найвіддаленіших населених пунктах області, будинках інвалідів, реабілітаційних центрах, спеціалізованих школах. Його читають також члени обласних громадських організацій інвалідів України. Забезпечено доступ до видання в Інтернеті (<http://libr.rv.ua/index.php?name=Files&op=showcat&cid=1>)

Вже побачили світ 18 випусків бюлетеня, а це 8,7 тис. примірників. За результатами моніторингу, «Інва.net» прочитали близько 30 тис. осіб, до укладачів надійшло більше 1 тис. звернень та листів, серед них листи від батьків хворих дітей. Чимало людей завдяки отриманій інформації змогли вирішити свої проблеми, подаючи до „Інва.net” власні творчі роботи, реалізувати себе. Вони відчували свою потребу в суспільстві, на життєвих історіях краян, таких як самі, вчать боротися з недугою і перемагати, повірили у свої сили.

У 2007 році Посольство США в Україні фінансово підтримало три випуски бюлетеня, які вийшли в новому форматі А4 з кольоровими обкладинками. Громадські організації надали можливість збільшити тираж до 1 500 примірників, що зробило можливим розповсюдження видання не тільки у Рівненській, а й у Волинській області, до чого доклала зусиль Волинська ОУНБ ім. Олени Пчілки.

На громадських засадах до написання статей залучено лікарів, реабілітологів, психологів, працівників соціальної сфери і юристів. Бібліографи та бібліотечні працівники шукають фактографічні публікації у періодиці та Інтернеті. Бібліотекарі, які працюють у

селах та райцентрах, збирають відомості про інформаційні потреби читачів із особливими потребами.

На сторінках інформаційного бюлетеня висвітлювалися питання: щодо захворювань людей з обмеженими можливостями (з вродженими вадами і синдромом Дауна), на цукровий діабет і туберкульоз; також поради батькам, які мають розумово відсталіх дітей; інформація для тих, хто має проблеми із слухом, втратив зір або є слабозорим; стосовно працевлаштування та організації робочих місць; перелік спеціалізованих навчальних закладів, в яких люди з особливими потребами можуть здобути освіту.

Злоякісні новоутворення є однією з найважливіших медико-біологічних і соціальних проблем. Кожна сота людина в регіоні хворіє на рак. У 5-му випуску зібрано інформацію на допомогу онкологічним хворим, зокрема жінкам, які мають захворювання молочної залози. В рубриці „**Лікар інформує**” до кожної з проблем просто і дохідливо подаються поради лікарів, реабілітологів: що потрібно знати про захворювання, куди звернутися, де оздоровитися, де пройти реабілітацію тощо

У рубриці „**Право**” публікуються нові законодавчі документи, офіційні рішення органів влади, матеріали з юридичних питань, зокрема з соціального захисту, а також перелік нових законодавчих документів (витяги повних текстів документів, постанови, розпорядження, інструкції та коментарі юристів), які відображають законодавче забезпечення всіх аспектів життєдіяльності інвалідів.

Однією з найпопулярніших є рубрика „**Поради психолога**”. Як показують листи, котрі надходять до „Інва.net”, вона становить інтерес для всіх вікових категорій читачів, які хотіли б отримати відповіді на часто непрості запитання: як жити, коли лікарі винесли вирок – ти інвалід; як, маючи фізичні вади, налагодити контакти з однолітками; як навчитися володіти собою, справитися з депресією; як подолати панічний страх, шок, коли народилася дитина-інвалід, як виховувати розумово відсталіх дітей? Молодих людей хвилюють і теми кохання, сексуальних стосунків, боротьби зі своїми слабкостями.

Рубрика „**Повір у себе**” містить матеріали, авторами яких є здебільшого журналісти районних газет, бібліотечні працівники. Присвячено публікації долям людей, життєву наснагу яких не змогли подолати каліцтво чи хвороба, людей, які попри все, відчувають себе щасливими. Авторами таких розповідей є також люди з фізичними обмеженнями, котрі хочуть допомогти іншим повірити в свої сили і перемогти недугу.

Люба Клімович: «При таких болях, негараздах я відчуваю себе найщасливішою жінкою в світі. Я не можу надякуватись Богові за радість материнства, за те, що маю таке щастя на землі. За дітьми, за клопатами про них, я забуваю про свою хворобу. Вони – моя розрада і мій порятунок» («Інва.net» № 12).

Наталія Павлюк: «Я бачу, як моя дитина пізнає світ, стає на ноги, росте, розвивається, радію її досягненням, допомагаю їй. Ми розуміємо один одного і разом працюємо над її повноцінним майбутнім. Але до усвідомлення цього ми пройшли нелегкий шлях. Якби ви чули прогнози лікарів лише 3 – 3,5 роки назад: «Ваша дитина не підлягає реабілітації»... («Інва.net» № 15).

У рубриці „**Творчість**” публікуються твори вже відомих у краї поетів Василя Лящука і Василя Слапчука, а також тих, хто лише робить перші кроки у літературі, – учасника війни в Афганістані Ігоря Короля та голови Рівненської благодійної організації „Спілка жінок-інвалідів” Людмили Копилювої. Поетичні рядки присвячені найпотаємнішим, романтичним почуттям – кохання, суму, болю через непорозуміння з коханою людиною. Окрім літературних творів, у бюлетені друкуються фотороботи члена Спілки фотохудожників України Олександра Майструка і малюнки дітей, які стали переможцями обласних конкурсів „Повір у себе”.

У листах, що надходять до редакції, читачі задають найрізноманітніші запитання. Їхньому висвітленню присвячено рубрику „**Нам пишуть**”. Здебільшого тематика листів стосується юридичних проблем (чи мають право батьки дитини-інваліда на дострокову пенсію, як нараховується пенсія інвалідам дитинства, де можна працевлаштуватися, які є пільги на комунальні послуги і т. ін.), лікування різноманітних захворювань, зокрема нетрадиційними методами, тощо.

Робота з листами вимагає особливої уваги. Читачи їх, ми переймаємося проблемами і болями своїх дописувачів, намагаємося допомогти. Пошук необхідної інформації буває довготривалим, потребує залучення спеціалістів до консультацій та роз'яснень. Розчаровуємося, коли розуміємо, що не все вдається, адже в багатьох листах йдеться про фінансову допомогу, яку, відповідно до свого статусу, надають певні органи. Проте жоден лист, який надходить до нас, не залишається без уваги.

Рубрика „**Панорама подій**” висвітлює новини життя краю за матеріалами обласних періодичних видань. Рубрику „**Спорт**” веде спеціаліст обласного центру інвалідного спорту «Інваспорт». Для малюків ведеться „**Дитяча сторіночка**”. Тут наймолодші завжди знаходять „цікавинки”, „заморочки”, знайомляться з багатством флори і фауни, поринають у світ пригод і казок. Для тих, хто хоче вчасно дізнатися про конкурси, фестивалі, інші заходи, що проводяться в області, створено рубрику „**Дошка оголошень**”.

Читачі бюлетеня „Інва.net” відзначають актуальність, конкретність його матеріалів, а також простий і людяний тон розмови в них. Вони високо цінують роботу бібліотечних працівників, які допомагають їм розв'язувати складні життєві проблеми, отримувати професійні відповіді на різноманітні й дуже важливі запитання.